

[Aksel Larsen.]

svært at få øje på. Man kunne måske øjne et praktisk formål i den omstændighed, at hvis kommunevalgene var blevet udskudt et par år, havde socialdemokraterne i en hel række kommuner siddet lidt bedre i det, end de gør i øjeblikket. Men da de vidste, at deres forslag om ikke at holde kommunevalg i foråret 1946 ville blive forkastet, var altså også det demonstrationspolitik.

Men hvad ministerens øvrige argumentation angår, så sagde ministeren, at det er så svært at ændre en grundlov, og i 1939 faldt jo 21 års valgretten ved en folkeafstemning. Dette sidste er aldeles ikke rigtigt. Det var et meget indviklet og lidet begejstrende grundlovsforslag, der faldt ved den folkeafstemning takket være grundlovens sofavælgerparagraf, men det siger aldeles ikke, at selve 21 års valgretsaldere faldt. Det er da også første gang, jeg har hørt en socialdemokrat hævde, at det var selve 21 års valgretsaldere, eller i dette tilfælde 23 års valgretsaldere, der faldt på.

Ministeren dokumenterede ved at nævne en række årstal, at socialdemokratiet altid har stået på 21 års valgretsaldere grund, og jeg skal ikke bestride, at det er rigtigt, hvis man tænker på de årstal, han nævnte; men han glemte i sin kronologiske opregning 1936, hvor vi også havde afstemning om 21 års valgretsaldere, og hvor socialdemokraterne stemte imod. Jeg kunne ønske, at socialdemokratiet og det radikale venstre dengang havde gjort fælles sag med os, for så havde det set anderledes ud [med spørgsmålet om en grundlovsændring. Men det gjorde de altså ikke.

Den højtærede minister siger, at forliget er ingen endestation, men en station på vejen til 21 års valgret. Det er muligt, at det er tænkt sådan; det fremgik ikke af forliget, som statsministeren forelagde det i forfatningskommissionen, men hvis det virkelig kun er en station på vejen, er der noget langt mellem de stationer. Vi fik den sidste grundlovsrevision i 1915; jeg mener, at grundlovsrevisionen i 1920 var mere en formel grundlovsrevision af hensyn til Sønderjylland, ikke en reel. Vi fik den sidste grundlovsrevision i 1915, og nu skriver vi 1949, så der er lidt langt mellem snapsene. Det er meget godt at sige, at man stadigvæk vil arbejde for det, men det, man gør ved

det forlig, der er sluttet, er at lase den kommunale valgretsaldere og menighedsrådsvalgretsaldere fast til de 23 år og lægge den ind i forfatningen, hvorefter man fremtidig mangler den murbrækker for en lavere valgretsaldere, som man hidtil har haft derved, at man uden hensyn til forfatningen var i stand til at sænke valgretsaldere til menighedsrådene og de kommunale råd. Det er forligets bagside. Der bliver sagt, at hvis forliget glipper, kan vi jo komme igen med vor 21 års valgretsaldere. Ja, det kan vi gøre, men om forliget glipper, vil i alt fald tidligst blive afgjort efter de kommunale valg i 1950, og så er der, forudsat den gode vilje, mindst fire år, til ungdommen kan få valgret til de kommunale råd.

I denne forbindelse må jeg gøre den højtærede minister opmærksom på, at jeg under forligsforhandlingerne forgæves søgte af statsministeren at få et tilsagn om, at i givet fald ville socialdemokratiet forpligte sig til — forpligte sig til — at stille og stemme for et forslag om 21 års kommunal valgretsaldere, så snart det viste sig, at forhandlingerne var glippet. Men et sådant tilsagn var det umuligt at få, jeg kunne kun få almindelige talemåder, og dem får vi i det hele taget nok af, når det drejer sig om at forsvare et forlig. Det er urigtigt, at vi når 21 års valgretsaldere ligeså hurtigt ved dette forlig, for som sagt, der er langt imellem grundlovsrevisionerne, det ved vi udmærket. Men hidtil har socialdemokratiet og de radikale meget sagkyndigt hævdet, at hvis man benytter muligheden og lejligheden til at nedsætte valgretsaldere til 21 år til menighedsråd og kommunale råd nu, vil i løbet af et års tid eller to modstanden mod 21 års valgretsaldere til rigsdagen smuldre, og så er vejen banet for en virkelig demokratisk forfatningsrevision. Det har man hævdet hidtil. Hvordan kan kirkeministeren så komme nu og sige, at vi når 21 års valgretsaldere ligeså hurtigt, hvis vi nu er enige om at lase valgretsaldere fast på 23 år og så håbe på en ikke underskrevet veksling om en forfatningsrevision som indledning til en ny forfatningsrevision, der skal være næste station på vejen?

Jeg tillod mig en bemærkning om, at vi har fået så mange almindelige talemåder. Jeg erkender, at undertiden får vi også noget,